

سجھے حق لکھاری دے

اپریل 2018

مئل: 300 رُپے

مکتبہ روشن خیال

129 عزیز منزل، حمزا ٹاؤن، 19 کلومیٹر، فیروز پور روڈ، لاہور

فون: 0300 4905846

ایوب پرنٹنگ پریس لاہور وچ چھپھی

Jiundiaan Mardiaan Aasaan

(Punjabi poetry)

by **Saghir Tabessum**

Price: Rs. 300, \$30

First Edition: April 2018

Maktaba e Roshan Khayaal

129, Aziz Maznil, Hamza Town, 19 KM, Ferozpur Road,
Lahore Punjab (Pakistan).

صغیر تبسم

جیوندیاں مردیاں آساں

(شاعری)

مکتبہ روشن خیال، لاہور

انتساب

کس دے نام کنواریاں اکھاں

کس دے نام شراباں

کس دے نام محبت کرپے

کس دے نام کتاباں-----؟

چون: ریحان بشیر شاد

- 51 ○ فیہ سراں دے سودے ہو گئے
 52 ○ اک نظم اوہدے لئی
 53 ○ اک ہور دمیر لنگھ گیا
 54 ○ اکھاں اُتوں پٹی لاہ کے ہُن تے بندیا جاگ
 55 ○ دھیاں!
 56 ○ ساون
 57 ○ نرگسیت
 58 ○ رُکھ داوین
 60 ○ وڈے لکھاری
 61 ○ بہ کے چرخا کت
 62 ○ اک مسیت دی ڈُگیاں کندھاں (نظم)
 63 ○ نِشیاں خاطر (نظم)
 64 ○ اساں تُر جانا کتے ہور میاں
 66 ○ جادواکھاں (نظم)
 67 ○ اک قبر دی مٹی وچوں ہر دم خشبو آوے (نظم)
 68 ○ انھا چانن
 69 ○ رزق دا چکر
 70 ○ اک تنخواہ دار کاے دی سوچ
 71 ○ لیکھ
 72 ○ پل پل اندر پل دیاں سوچاں
 72 ○ ماہیا وے.....
 76 ○ کیسی کندھ اُساں گیا
 77 ○ مٹی دی خشبو
 78 ○ پانی پچ دریاواں دے
 79 ○ رات دی رانی
 81 ○ NGOs
 82 ○ لیکھ نہ لیکھے جاون
 83 ○ سوچاں کدھرے پاسے رکھ
 84 ○ کالی رات نوں ٹال کے رکھیں
 85 ○ پر نالا
 86 ○ کوڑھ دے ماریاں پنڈیاں اُتے (نظم)

ترتیب

- 9 ☆ تاثرات / انور مسعود
 11 ☆ مردیاں آساں دا چیوندا شاعر / سلیم شہزاد
 15 ☆ کچھ اپنے ولوں / صغیر تبسم
 19 ○ رب
 20 ○ حمد باری تعالیٰ
 22 ○ نعتِ رسول مقبول ﷺ
 23 ○ اساں انج نہیں لکھدے دکھاں نوں
 24 ○ میں
 27 ○ ہُن کھول دے اکھاں سُر جا
 29 ○ یاں توں سانوں جانوں چک لے
 31 ○ دُکھاں دے گل ٹلیاں بھو
 32 ○ انج تھاں تھان دل نوں کھولدے نہیں
 33 ○ بھجی اک دے فیہ انگارے جاگ پئے
 34 ○ اک سہانی یاد
 37 ○ فصلاں تے پردھان کھڑے سی
 38 ○ قلندر
 39 ○ بھاویں اک دو سال رہیاواں
 40 ○ ڈراونی وتی
 41 ○ مت
 43 ○ Hallucination
 44 ○ گئے
 45 ○ پاگل نظم
 46 ○ کاہدے جشن مناواں؟
 49 ○ سوچاں کنڈے سہن!
 50 ○ تیرا تے کچھ کہہ نہیں سکدا

- جیوندیاں مردیاں آساں
- 119 ○ سورج بال کے چاڑن کینا (نظم)
- 120 ○ ایسے سخت سوال نہ پچھو
- 121 ○ جھوٹے دعویدار بڑے نیں
- 122 ○ اکھاں نال کلام نہ کرنی
- 123 ○ غریب
- 124 ○ جشن آزادی
- 125 ○ فیراکھاں وچ نچن لگ پئے
- 126 ○ کتھار س
- 127 ○ اک بولی لہور لئی
- 128 ○ کٹھ پنتلیاں
- 129 ○ جد میں اک مزدوری لوکو
- 130 ○ وچھوڑا
- 131 ○ اک ہور مایوسی
- 132 ○ اسماں برقاں وانگر ٹھنڈے سی (نظم)
- 133 ○ پچھلے پہر دی نظم
- 134 ○ اکلا پا
- 135 ○ نہ مٹا نہ پنڈت منے
- 136 ○ ایویں گلاں کردا اے
- 137 ○ دل دے تار ہلا جاندا اے
- 138 ○ دن دے مونہ تے رات دی کاک مل جانداے نیں
- 139 ○ کوئی ڈین سمندروں پار دی (نظم)
- 140 ○ عشق بلاوے دریا پار
- 141 ○ اپنی گل تے آپ اڑی آں
- 142 ○ ٹساں اُچے بُرج لہور دے!
- 144 ○ وچھوڑے دا دکھ

- جیوندیاں مردیاں آساں
- 87 ○ دھرتی چھڈ کے اسماناں توں (نظم)
- 88 ○ اڈیک
- 89 ○ ستلج کنڈے رہن والیاں لئی
- 90 ○ ویلے دا چکر
- 91 ○ او تھے سارے بھیس پرانے
- 92 ○ جیہڑے منظر اکھیاں کولوں اولھے سن
- 94 ○ روندی اکھ نوں متلویں ہاسے دینے نہیں
- 95 ○ مُلا
- 96 ○ نظم
- 97 ○ نظم
- 98 ○ دھی رانی
- 99 ○ خالی چھنا
- 100 ○ نظم
- 101 ○ کدھر جاپئے
- 102 ○ یکم می دی چھٹی تے مزدوراں دا سوال
- 103 ○ ربا خیر ہووے
- 104 ○ تھوڑی دیر نگا ہواں ڈک لے
- 105 ○ تھل دے واسی
- 106 ○ آدم خور
- 107 ○ سوچاں اندر کالیاں راتاں (نظم)
- 108 ○ منظر اندر منظر پچی جارہے نیں
- 109 ○ کچے ذہناں والیاں گڑیاں (نظم)
- 110 ○ اپنے گھرتوں باہر نہیں جاندی
- 111 ○ جاسینے دے وچ جدا
- 112 ○ ساری دتی دکھ دے اندر
- 113 ○ دل وچ یاداں (نظم)
- 114 ○ سمجھ کیہ آوے؟
- 115 ○ واہ اوئے ترقی
- 116 ○ ویکھیں میری گل نہ بھلیں
- 117 ○ آخری ویلا
- 118 ○ سینیاں وچوں (نظم)

○

غالب نے آکھیا سی۔ ہے آدمی بجائے خود اک محشر خیال۔ " جیوندیاں مردیاں آساں " صغیر تبسم دے محشر خیال دا اک نویکلا نمونہ اے۔ سوچاں ای سوچاں، ون سوٹیاں سوچاں، زمانے بھر دیاں سوچاں، ہلارے کھانڈیاں سوچاں، پیلاں پانڈیاں سوچاں، دکھاں بھریاں، بھجھدیاں تے دُھندیاں سوچاں۔ اٹھریاں تے اٹھرو کڈھ دین والیاں سوچاں! انج لگدائے صغیر تبسم نے اپنے ایسے مجموعے وچ ڈھیر ساریاں سوچاں دا کھلار پایا ہویا اے۔

پل پل اندر پل دیاں سوچاں آون والے کل دیاں سوچاں
تینوں کیویں دساں بیبا سانون کبھڑی گل دیاں سوچاں

ایہناں سوچاں دا خلاصہ ایہ وے کہ صغیر تبسم محبت تے پیار دا پیامی اے۔ اوہدا دل کرداے کہ ساڈی دھرتی لو بھ، ویر، نفرت، ہوس تے ایہو جیہے عیاں توں پاک صاف ہو جائے۔ دھرتی دی اس ڈراونی صورت نے صغیر نوں پاگل بنا چھڈیا اے۔ اوہ اک ایسے قلندر نوں اڈیک رہیا اے جیہڑا پاپی جٹیاں وچوں کردھ والی کالی تے گندی رت نچوڑ کے اوہناں نوں زم زم نال دھو کے پاک کرے۔

صغیر نے چھوٹیاں چھوٹیاں نظماں تے چھوٹے بحر دیاں غزلاں دا ایسا دکھالا پایا اے کہ دل وچوں بے ساختہ داد نکلدی اے۔ سچ پچھو تے ” صغیر“ دا لفظ اوہدے فن دا کلیدی لفظ اے اوہنوں اشارے تے کنائے نال گل کرن دا بڑا ستھرا ڈھنگ آندا اے۔ اوہدا کلام تفصیلاں دے اجمال دا اک روپ اے۔ صغیر تبسم دے کلام وچوں مینوں بلھے شاہ، منیر نیازی، شریف کنجاہی تے بشیر مندر دے لہجیاں دی خوشبو آؤندی اے۔ ایہناں لہجیاں نے رل مل کے اک وکھرا لہجہ تشکیلیا اے۔ ایس لہجے دے کجھ نمونے ملاحظہ فرماؤ:

اپنے گھر توں باہر نہیں جاندی
جتھے مانواں اٹھرو سٹن
داؤو سمجھ کہ پی جاواں گا
یاں توں سانوں جانوں چک لے
یاں دھرتی توں رات مکادے
مٹی نوں بس رہن دے مٹی
کنج لکھاں میں لال گلاب
ایڈے کوڑے بول نہ بول
کوئی ڈین سمندروں پار دی
ساڈا وسدا گھر اجاڑ گئی
سانوں اندروں باہروں ساڑ گئی.....!

اک بچے دے ہتھ کتاباں پھڑیاں سی
اسیں ڈبے وچ شراب دے
کیسی کندھ اُساں گیا
اک پرچھاواں اپنا سی
اک بچے دے ہتھ کرارے چھولے سن
سانوں لوکی کہن فقیر
تھاں تھاں دُکھ کھلار گیا
اُس دا وی اتار گیا

میری دعا اے کہ باری تعالیٰ صغیر تبسم دے کلام وچ ہور برکت پاوے۔
اوہدیاں آساں سلامت رہن تے ایس دھرتی نوں اوہ سوہنا سماں نصیب ہووے
کہ اسیں صغیر تبسم نال رل کے اوہدا جشن منائیے۔ آمین!

انور مسعود

13 مارچ 2018

مردیاں آساں دا جیوندا شاعر

اجو کے وسیب ول دھیان ماریے تے انج لگدا اے ہی ساڈے سماج تے رہتل وچ لوکائی اک دوجے دے دکھ سکھ توں وانجی ہو کے دکھو دکھ جیون دا آہر پئی کردی اے، تے دکھو دکھ ہو کے جیون دا مطلب اک دوجے نال سانجھ نہ ہونا اے۔ جوں جوں ویلا لنگھدا جاندا اے ٹاویں ٹاویں سانجھ وی گھٹدی جاندی اے۔ سانجھ دے مکن توں ظاہر ہوندا اے کہ اجو کا شاعر اپنی شاعری راہیں لوکاں اندر وچ مکان دا کم چنگے طور تے نہیں کر رہیا اے یاں فراہ سانجھ تے بنانا چاہندا اے پر بن نہیں پاندی۔ شاعر دا وڈا کم تے لوکاں نال لوکائی نوں جوڑنا تے آپ وی جڑ کے لوکائی بن جانا اے۔ شاعر سماج دی سدھار دا رُوپ ہوندا اے تے شاعر دی آواز سماج دی آواز ہوندا اے۔

اج دے شاعراں دی شاعری ول گُوہ کریے تے جا پدا اے کہ ہر شاعر اپنی مانتا دا آہر کر کے سانجھ ولوں بے دھیانا ہو رہیا اے جہدی وجہ توں شاعر تے شاعری اپنی تھان توں کجھ کجھ تھلے ڈگدی نظر آندی اے تے ایہ حال اکثری شاعری دا اے۔

جدوں میں صغیر تبسم ہوراں دے دوجے شعری پراگے "جیونداں مردیاں آساں" تے نظر مارداں تے مینوں خوشی ہوندا اے کہ صغیر تبسم ہوریں اس دنیا تے ایس دکھی سماج دے اوہ سچل شاعر نہیں جہناں اپنی شاعری وچ اوہ موضوع تے خیال چنے جہڑے نہ صرف ایہناں نال وا پرے سگوں وسیب نال گُوڑھی سانجھ وی رکھدے نہیں۔

فصلاں تے پردھان کھڑے سی
خالی ہتھ کسان کھڑے سی
بلھیاں اُتے چپ سمندر
سینیاں وچ طوفان کھڑے سی

جدوں آساں مر جاون تے حیاتی گلا کاغذ بن کے نہ لکھن جوگ رہندی اے تے نہ ای پڑھن جوگ، تاہیوں تے ہلارے کھاندی سوچ نوے پڑھدیاں لاشاں نوں ویکھ کے اپنے ساہ گھٹ لیندی اے تے جدوں ساہ گھٹے جان تے جیہاں تے گونگیاں ہونیاں ای نیں۔ پر ایس سارے منظر نامے وچ وی صغیر بے وسائیں ہوندا اوہ سورج دیاں اکھاں کھول کے دُکھاں دے گل وچ ٹلیاں بنجھ کے اک اجیہی وستی دا خواب ویکھدا اے جتھے پیار دے میلے آس دیاں دھالاں پا کے ڈریاں شکلاں نوں پرے کر دیاں اک اجیہے سماج دی بیہ رکھدے نظر آندے نیں جتھے چاہواں تے سدھراں جھانجھنکا کے اپنے نویں ہون دا بھر پورا احساس دلاندیاں نیں۔

صغیر تبسم دی شاعری اپنے وسیبی استعارے لے کے وسیب نال جڑ کے بھر پور طریقے نال سماج تیک اپڑی اے تے کسے وی شاعری دا اپنے وسیب نال ایس طراں جڑناں ای بوہت وڈا کمال اے۔

دکھاں دے گل ٹلیاں بنھو

چپ چپیتے آجانداں نیں

ساری وستی ڈھا جانداں نیں۔۔۔!

سوچ دی ونجھلی، راتاں گھوٹ کے پینا، لگڑ دین صداواں، انھا چانن، ماس دا بالن، برساتاں دے جگنو، مٹی دا جُون وٹانا، ہاڑھ کنارے بہنا، برف دے ہتھ، داڑو ورگے ہوٹھ، یاد دے گھنگھر و جہیاں نویاں تے دل موہ لین والیاں

ترکیاں ورتن والا صغیر تبسم جدوں اپنے اندر جھاتی ماردا اے تاں پوہ ماگھ دیاں
راتاں ہجر دیاں برساتاں بن کے کوراسیکن لگ پیندیاں نیں:

پوہ ماگھ دیاں راتاں اندر

ہجر دیاں برساتاں اندر

یاداں دی انگیٹھی بال کے

کوراسیکدی وڑنی آں

بوہا ویکھدی وڑنی آں!۔۔۔۔!

صغیر تبسم اپنے وسیب دے ہر دکھ نوں اندروں محسوس کردا اے تائیوں
ستلج دے کنڈے رہندیاں ہویاں ایہدے توں ستلج دا بنجر سینہ تکیا نہیں گیا تے
چیک چیک کے آکھدا اے:

ساڈا گھر دریاواں اندر

تسے نیں پرکھیت

چار پھیرے مٹی گھٹا

چار پھیرے ریت۔۔۔۔!

گل اتھے نہیں مکدی، گل ایٹھوں شروع ہوندى اے۔ جس وسیب وچ
بھکھاں بھڑولے اندر نچن، خوف دے بدل سورج دی چھاتی تے چڑھ کے
سارے منظر دھندلا کے پکھواں نوں ڈرا کے چپ دی وسوں بنان، سماج ہوس دی
اکھ نال آل دوالا تے تاں دھرتی فیروئی نہیں کنبدی۔

وچ بڑھولے بھکھاں نچن

چکی لیھے دانے

چرخا وچ کے گھنگھر ولے لو

متاں دین سیانے۔۔۔۔!

برف جُسیاں اندر صدیاں دے دکھاں وانگ جم جاوے تے دھاڑ وی ناں نکلے
تے کلا بندہ کوڑ دے پھوڑے بھکھی جھ نال نہ چٹے تے کال کتھوں کے؟
پر جدوں مردیاں آساں جی پین تاں کال وی مک سکدا اے تے سماج وی اپنی
تقدیر اپنے ہتھیں لکھ سکدا اے۔

کدی ویکھدی مست قلندراں نوں

کدی اگ دے لال سمندراں نوں

کدی ظاہر نوں کدی اندراں نوں

کدی نوے پڑھدی لاشاں تے

کدی جیوندیاں مردیاں آساں تے

اساں انج نہیں لکھدے دکھاں نوں

اساں کلیاں بہ کے چکینے آں

اساں انج حیاتی لیکنے آں۔۔۔۔۔!

وسیب دے سبھے دکھ مکاون لئی نکی جہی آس دی کئی ہونی چاہیدی اے
تے ایہ کئی "جیوندیاں مردیاں آساں" وچ ایس طور تے پنکر دی نظر آندی اے
کہ ہر پڑھیاردی آس مردے مردے اک دم جی پیندی اے۔

سلیم شہزاد

کچھ اپنی گل

ہو راسیں کر وی کیہ سکے آں؟ شاعر جو ہوئے! سارا سارا دن رزق دی
بھاجڑ اندر سڑکاں دی دھوڑ چٹنے آں، جواکاں دیاں پلکاں تے تڑفدے سفدیاں دا
رونا نہیں دیکھیا جاندا۔ شام آندی اے تے اداسی دیاں کر لائیاں نال نڈھال
پنڈے دیاں کندھا تڑک جاندیاں نیں، شام ٹردی جاندی اے تے حیاتی
وچھوڑے دے چرنے تے دکھاں دیاں پونیاں کندی کندی رات دے
انھیریاں چے گواچ جاندی اے۔ جھلیاں اکھاں فیر چڑھدے سورج دے سفنے
دیکھن لگ پندیاں نیں، کئی سفنے تے جگدے تاریاں وانگوں پلکاں دے ریشمی
کناریاں چوں ڈگ ڈگ کھٹی وچ تعبیراں دے محل اُساں جاندے نیں۔ بس
حیاتی دا پرچھاواں ایسے چکر اندر بھی جاند اے:

ساڈا کچ دا پنڈا اُس نے

رزق دے بھارے سنگلاں اندر

ایسراں کس کے بھیا اے

نہ ہن یاد جوانی رہندی

نہ ساہواں دی گرمی

نہ مخمل دے پنڈے دس

نہ ہوٹھاں دی نرمی

اساں تے کھوہ دے بلداں وانگوں

چکر کھائی جانے آں

اکھاں اُتے کھوپے بھ کے

ڈنگ ٹپائی جانے آں۔۔۔۔۔!

اک تے اسیں بیٹھے بارڈر تے آں دو جاتے ستلج دے بلھاں تے جی
پاڑی اکھاں دا رس چوس دی رہندی اے، سوچاں وچ گواچے رُکھاں دیاں
پیلیاں ٹہنیاں تے بیٹھے اداس پکھواں دیاں بند ہوندیاں اکھاں تکیے؟ اگ وچ
سڑدے تھل دے ٹپیاں دے مٹھیاں تے گلگیاں ٹاکیاں دھریے؟ گھر دے
جواکاں دیاں اکھاں دے ہنجو پونجھیسے؟ تے یا فیر نظماں غزلاں لکھیسے؟

لہور دے اُچے برج بھادیس ساتھوں بوہت دور نیں پر اسوں وی سوچ
رکھیا اے کہ جیے بھادیس مرے اپنی واج نوں ایہناں ٹپیاں چے گواچن نہیں دینا
تے نہ مرن ای دینا اے۔ بولدے رہاں گے، لکھدے رہاں گے تے امید دے
ہرور تے بہار دے گوڑھے رنگاں وانگوں چھپدے رہاں گے۔

2010 چے "قیدی سفنے" دے ناں توں پہلا شعری مجموعہ چھپیا تے
2011 چے اوہدا دوجا ایڈیشن منظر تے آیا۔ ایہ ہن ست سال بعد دوجا شعری پراگا
"جیوندیاں مردیاں آساں" تہاڈے ساہمنے دے، مینوں امید اے کہ ایہدیاں
نظماں غزلاں تہانوں پسند آون گیان۔

میں بڑا ہی ممنون تے شکر گزار آں محترمہ پروین ملک، محترم جناب انور
مسعود، سلیم شہزاد، افضل راجپوت تے خاور وحید ہوراں دا جہناں ایس شعری نوں
پڑھیا تے اپنے وچاراں نال ایس کتاب دا تے میرا مان ودھایا۔

اچھ طور تے اپنے استاد شاعر خاور وحید، سجن ریحان بشیر شاد تے
پروفیسر عبدالرشید اظہر دا بہت شکریہ جہناں کتاب چھپن دے ہر مرحلے تے بھرواں
ساتھ دتا۔ کتاب چھپن وچ بھر پور تعاون کرن تے میں جناب حافظ نصیر احمد،
عبدالرحمن قریشی، حافظ جواد حسن، حافظ عمر فاروق، چاچا صدیق، خواجہ مسعود تے

ارسلان محمود دا وی بوہت شکر گزار آں جیہڑے ادب نوں موڈھا دین لئی ہمیش
میرے نال کھڑے نیں۔

میںوں امید اے کہ ایس کتاب دی شاعری تہانوں پسند آئیگی۔

صغیر تبسم

3 اپریل 2018

03007922071

رب

نہ گنجھل نہ گورکھ دھندا
 نہ اوہ ساتھوں دُور
 چوہاں پاسے اوہدا جلوہ
 چوہاں پاسے نُور.....!

حمدِ باری تعالیٰ

شروع اوس دے نام توں
 جہنے دھرتی نوں سورج دی اگِ دتی
 جہنے رکھی اے لاجِ نمائیاں دی
 جہنے رُکھاں دے سراں تے پگِ دتی

شروع اوس دے نام توں
 جہنے موسماں دی چٹّی نوں رنگِ دتّے
 جہنے ونڈیا اے چاننِ دیویاں نوں
 فرِ دیوے اسماں تے ٹنگِ دتّے

شروع اوس دے نام توں
 جہنے ککراں نوں انبرِ دی چھاں دتی
 جہنے گنھیا اے رُوحِ نوں مٹی اندر
 فرِ مٹی نوں مٹی تے تھاں دتی

شروع اوس دے نام توں
 جہنے کھولیاں نیں پرتاں آسمان دیاں
 جہنے رکھے نیں بھرم جوانیاں دے
 جہنے کجیاں نیں شرماں جہان دیاں!.....!

نعتِ رسولِ مقبول ﷺ

جدوی لکھیا نام محمدؐ
 سوچاں روشن ہو گئیاں
 گلایاں وچ ستارے چمکے
 راتاں روشن ہو گئیاں
 اکھر سٹے جاگ پئے
 لکھتاں روشن ہو گئیاں
 گونگیاں چبھیاں بول پئیاں
 باتاں روشن ہو گئیاں
 اندر گھپ انھیرے سن
 ذاتاں روشن ہو گئیاں!

اساں اِنج نہیں لکھدے دُکھاں نوں

اساں اِنج نہیں لکھدے دُکھاں نوں
 پہلے سُرَت گنوانی پیندی اے
 اک اکھ نوں لوری دینے آں
 اک اکھ جگانی پیندی اے
 اساں اِنج نہیں لکھدے دُکھاں نوں
 کئی راتاں گھوٹ کے پنے آں
 کدی مرنے آں کدی چپنے آں
 فر سوچ ہلارے کھاندی اے
 کدی تاریاں تے جاہندی اے
 کدی موراں وانگر نچدی اے
 کدی ٹھر جاندی اے سُنیاں وانگ
 کدی اگ دے وانگر بھنڈی اے

کدی ویکھدی مست قلندراں نوں
 کدی ظاہر نوں کدی اندراں نوں
 کدی اگ دے لال سمندراں نوں
 کدی نوے پڑھدی لاشاں تے
 کدی جیوندیاں مردیاں آساں تے
 اساں اِنج نہیں لکھدے دُکھاں نوں
 اساں گلّیاں بہ کے چمکنے آں
 اساں اِنج حیاتی لیکنے آں!

میں چلھے دی بھُبل جیہدے

لکھ اج اٹاں روڑے

اندرو اندری دُھندی رہندی جوں پنڈے دے پھوڑے

میں انبر داتارا جھڑا

اپنی گوت وی بھلیا

اسماناں توں تھلے ڈگیا، مٹی دے وچ رُلِیا.....!

میں

میں اوہ گلا کاغت جہنوں

لکھے نہ کوئی بالے

رُوڑی رُوڑی ٹُرکے اپنا سارا جیون گالے

میں دھرتی دا کیر جیہدے

لُوں لُوں اُگن کنڈے

اپنے دررد لکو کے سینے سبھنوں چھاواں ونڈے

میں اوہ تھل دا بدل جیہدے

اپنے بکھ نہیں تے

نہ اوہ کدھرے گڑ گڑ گے نہ اوہ کدھرے وے

ہُن کھول دے اکھاں سورجا
تک دھرتی دے کیہ حال ہوئے
سانوں نیند نہ آندی عمراں توں
تینوں ستیاں کنے سال ہوئے!

ہُن کھول دے اکھاں سورجا

ہُن کھول دے اکھاں سورجا
اس دُھپ نوں ایدھر ٹور دے
اتھے لوک نیں سارے برف دے
اس برف دے شہر نوں کھور دے

ہُن کھول دے اکھاں سورجا
سانوں دن دے شہر اتار دے
ساڈے کچے پنڈنوں وکھ کے
اج بدل بڑھکاں مار دے

ہُن کھول دے اکھاں سورجا
سانوں دس دے راہواں پیر دیاں
سانوں وارث و اجاں ماردا
سانوں گوکاں سُن دیاں ہیر دیاں

جھڑے پیار دے سینے وچن
ایسے تیر کمانوں چک لے

یاں اج میری سُن لے ربا
یاں فر حرف زبانون چک لے



یاں توں سانوں جانوں چک لے
نہیں تے دکھ جہانوں چک لے

یاں دھرتی توں رات مُکا دے
یاں سورج اسمانون چک لے

مٹی نُوں بس رہن دے مٹی
سارا زہر انسانوں چک لے

کندھاں سبھ برابر کردے
سارا فرق مکانوں چک لے



انج تھاں تھاں دل نوں کھولدے نہیں
تسیں بولدے او اسیں بولدے نہیں

جہدے نال ٹرن دا سوچ لیا
سرکٹ جاوے فر ڈولدے نہیں

ساڈی اکھ تے اُنکلاں چکدے او
من اپنا اندروں پھولدے نہیں

اساں شاعر پیار دے شاعر آں
اسیں زہر دلاں وچ گھولدے نہیں

جدوں پیار کرن دا سوچ لیا
فر اندروں باہروں تولدے نہیں



دُکھاں دے گل ٹلیاں بنھو
چُپ چپتے آجاندے نیں
ساری وستی ڈھا جاندے نیں

اک سہانی یاد

کدی کدی میں

سوچ سمندر

گوتے کھاندا

ڈبدا، تردا

اک اجیہی وستی اندر ٹر جاناواں

جتھے موسم کلیاں ونڈن

بدل دیندے چھاواں

جتھے رُکھ و جاون تاڑی

خشبودین ہواواں

جتھے دھرتی تارے جمدی

انبروں وسدے موتی

جتھے قسمت تاج سجا کے

پریاں وانگ کھلوتی



بجھی اگ دے فیر انگارے جاگ پئے
میرے چتے خواب سی سارے جاگ پئے

محلاں دے شہزادے سارے سوں گئے سی
جھکیاں دے وچ راج ڈلارے جاگ پئے

اودھے آیاں رات سہانی ہوگئی اے
انبر دھرتی چن ستارے جاگ پئے

دن چڑھیاتے سارے پھل گملا گئے سی
رات پئی تے ویکھ چوبارے جاگ پئے

اک سوہنی نے ماری واج کناریاں نوں
کئے ورھیاں بعد کنارے جاگ پئے

جتھے پنٹھ پکھیر و اڈن
 چوگا جگن
 کال نہ آوے کوئی
 باگاں دے وچ کول گُو کے
 بلبل گاوے
 وین نہ پاوے کوئی
 فیر پتا نہیں اک دم مینوں
 کیہ ہوندا اے
 دل دا دیوا
 بچھ جاندا اے
 خوف دے بدل چھا جاندا ہے نہیں
 ساری وستی ڈھا جاندا ہے نہیں.....

جتھے پیار دے میلے وکھ کے
 ہسن پنڈ دیاں راہواں
 جتھے پباں بھار کھلوتے
 لگڑ دین سداواں
 جتھے سکھیاں رل میل کھیڈن
 رے سے ٹپن، پینگاں جھوٹن
 میل نہ آوے رتی
 پنڈ دے گھبرو بڑھکاں مارن
 نال دھالاں، لڈیاں پاون
 واء نہ لگے تپتی

قلندر

ساڈی بانہ وچ کنگن یاردے
 ساڈے گل وچ عشق تویت
 اساں نچ نچ دن گزاردے
 اُتے سوندے وچ مسیت
 اساں اندروں رنج پلپیت
 اساں اکھاں میٹ کے ویکھدے
 سانوں دے گھپ انھیر
 سانوں دنیا آن کے پوجدی
 اساں ونڈیے رت سویر
 ساڈے لہو وچ بھانبر لو بھدے
 ساڈی اکھ وچ لال لکیر
 سانوں کوئی نہ اندروں جاندا
 اساں باہروں لیر و لیر
 اساں ڈبے وچ شراب دے
 سانوں لوکی کہن فقیر



فصلاں تے پردھان کھڑے سی
 خالی ہتھ کسان کھڑے سی
 بلھیاں اُتے چُپ سمندر
 سینیاں وچ طوفان کھڑے سی
 اِکو رستا روشن سی بس
 باقی سبھ ویران کھڑے سی
 کنے ورھیاں بعد ملے سی
 پر دوویں انجان کھڑے سی
 جہڑے در دی قدر نہ کیتی
 اوسے در تے آن کھڑے سی



بھاویں اک دو سال رہیا واں
کچھ تے تیرے نال رہیا واں

لے جا مست شرابی اکھاں
اپنا آپ سنبھال رہیا واں

جے توں درد ہجر دا جھلیا
میں وی بہت نڈھال رہیا واں

سدھراں دے دربار تے اج وی
لہو دے دیوے بال رہیا واں

سورج دی چھاتی تے ٹر کے
ٹھریا خون اُبال رہیا واں

ڈراونی وستی

سارے منظر دُھندلے دُھندلے

ساریاں شکلاں ڈریاں

سبھ دے رنگ نیں اڈے اڈے

سبھ دیاں اکھاں مریاں

گلیاں وچ چڑیلاں نچن

کھول کے اپنے وال

سہمے سہمے پنکھ پکھیرو

چنبرے رُکھاں نال

نہ راتاں نوں تارے جگدے

نہ گلیاں وچ دیوے

نہ کوئی پھٹ جگر دے سیندا

نہ کوئی پیراں پیوے

نہ مندردی ٹلی کھڑکے

نہ اندر دے تار

نہ کوئی بانگ مستیوں آوے

نہ دے کوئی غار

مت

وچ بھڑولے
 بھکھاں نچن
 چکی لہے دانے
 چرخا وچ کے گھنگرو لے لو
 مٹاں دین سیانے

چار چھیرے اگ دے بھانہڑ
 چار چھیرے دُھپ
 ساری وستی چُپ -----!

گتے

کل ٹی وی تے خبراں اندر
 اپنا آپ بچاؤن خاطر
 سچ دارستار وکدے رہے
 کٹھیاں ہو کے بھونکدے رہے

Hallucination

شکر دُپہر دے
 کالے منظر
 گل وچ پاٹیاں لیراں پا کے
 جٹیاں اُتے خون سجا کے
 ادھی رات نوں
 سفنیاں اندر
 چام چڑک تے اُلواواں وانگر
 روندے تے گر لاندے نیں
 بھوتاں وانگ ڈراندے نیں.....

پاگل نظم

فراج سوچ دی ونجھلی اُتے
 چھڑی اجہی تال
 ساہواں گھنگرو ونھ کے اندر
 انج دی پائی دھال
 انبر، دھرتی، اگ، سمندر
 نچن لگ پئے نال
 پریاں ورگا روپ ویکھدے
 لنگھ گئے کنے سال
 اکھ لرزی تے سڑ گئے منظر
 اُجڑے ہر دے وال
 تاڑیاں مار دے نس رہے سن
 چچھے پنڈ دے بال۔۔۔۔۔!

کاہدے جشن مناواں؟

کاہدے میں آزاد آں لوکو کاہدے جشن مناواں؟
 جتھے چرخا کتن والیاں
 ہجر و چھوڑے کتن
 جتھے جم دیاں نال نمائے
 زہر دے چھننے چٹن
 جتھے پگ سمھالنے والے
 پیریں پگاں رولن
 کنک اساڈے کھیت دی کھا کے
 بولی غیر دی بولن
 جتھے گھر دی سردل اُتے
 رت اسمانوں و سے
 جتھے گلپیاں انھیاں ہوں
 رستانہ کوئی دے

جتھے ہڈیاں بھر بھر ڈگن

اتھرو سٹن ماواں

جتھے ہو کے دین دہائی

اندروں نکلن ہاواں

اوتھے دسو کہدے لئی میں گیت خوشی دے گاواں

کاہدا میں آزاد آں لوکو، کاہدے جشن مناواں؟

جس دھرتی تے جنت بیٹھی

دوزخ وانگول سڑدی

رحمت دا سر ننگا ویکھ کے

کجھوں دُنیا ڈردی

جتھے دن دے چانن اندر

رات دے نھیرے نچن

اگ بروددے بھانبر اندر

خواب سہانے مچن

جتھے ساہواں گروی رکھ کے

اپنا ماس بچاواں

جتھے بھکھ مکاواں خاطر

ہتھیں موہرا کھاواں

اُس دھرتی تے کہڑے جھنڈے

دسو میں لہراواں

کاہدا میں آزاد آں لوکو، کاہدے جشن مناواں؟



تیرا تے کجھ کہہ نہیں سکدا
میں پر کلا رہ نہیں سکدا

دکھتے میرے ساں وچ وسدے
ساہواں نال میں کھیہ نہیں سکدا

سُجا ویڑھا ہٹ ہٹ تگے
میں ہُن اتھے بہ نہیں سکدا

میں تے بھاریں سولی چڑھ جاں
تیرا درد میں سہ نہیں سکدا

میںوں جھلا کس نے کیتا؟
میں بس اگے کہہ نہیں سکدا

سوچاں کنڈے سہن

دمڑی خاطر مٹی چھڈی

چھڈے روندے نین

چرخا کت کت انگلاں تھکیاں

لُوں لُوں پیڑاں پین

انھا چانن جھوٹھے ہاسے

اکھیاں پاؤن وین

پھلاں باجھ نہ خشبو لبھدی

لوک سیانے کہن

سوچاں کنڈے سہن

اک نظم اوہدے لئی

ساڈے پنڈے بھاویں کچ دے سی
 اساں تیری خاطر نچدے سی
 تیری اکھ نے سانوں ٹھاردتا
 کدی اگ دے وانگر مچدے سی
 تساں جھوٹھ محبتاں کیتیاں سن
 تساں تاجر وڈے سچ دے سی



فیر سراں دے سودے ہو گئے
 فیراج و تھاں پیناں
 کون پچھانے قدراں نوں اج
 کہڑیاں قدراں رہیاں
 اپنا اپنا کوڑھ لکا ون
 مندے بولن، بھیڑا آکھن
 لکھ بھلیکھے پا ون
 پردیاں پچھوں ڈوریاں کھچن
 پتلیاں ٹچن، اتھرو سٹن
 کیہ کیہ بھیس وٹا ون
 کیہ ہن سچ نوں ہتھیں مار کے
 قبرستان اڑا یے
 جھوٹھے بُت تے جھوٹھیاں قدراں
 جھوٹھیاں نال نبھایے؟؟؟؟



اکھاں اُتوں پٹی لاه کے ہن تے بندیا جاگ
پُھلاں دے پرچھوویں اولھے شوکن کالے ناگ

اسماناں توں لہو دے بدل رت پئے برسان
دھرتی وچوں بھانبر اُٹھن سڑدے جاون باگ

تسیاں اکھاں بنجر سینے اندروں کوڑے زہر
اینے بھیڑے کدی نہ ویکھے دریاواں دے بھاگ

انج گدا اے چڑیاں پچھے فیر شکاری آئے
اسماناں نوں سرتے چکن رولا پا پا کاگ

اوبدی سوچ دی بکل مار کے سانوں یار صغیر
ہاڑ جیٹھ توں تیتا لگے کورا سٹدا ماگ

اک ہور دسمبر لنگھ گیا

ساڈے ماس دا بالن بال کے
ساڈا ہسداجو بن گال کے

سانوں اگاں وچ اچھال کے

کوئی سولی اُتے ٹنگ گیا

اک ہور دسمبر لنگھ گیا

سانوں سفنیاں اندر رول کے

سانوں یار ملن دا بول کے

ساڈا سینا اندروں پھول کے

کوئی بدل تھل دا کھنگ گیا

اک ہور دسمبر لنگھ گیا

سانوں اندرو اندری توڑ کے

سانوں لکھاں وانگ مروڑ کے

سانوں قبراں دے وچ روڑھ کے

کوئی ساہواں سا تھوں منگ گیا

اک ہور دسمبر لنگھ گیا

ساون

آیا ساون
 بجلی کڑکی
 چھم چھم بدل وسن
 بھجیاں رتاں
 واء پُرے دی
 کھڑ کھڑ پریاں ہسن
 اکھاں وچوں
 سدھراں ڈگن
 موہوں کجھ نہ دسن
 پیراں دے وچ
 جھانجر بنھ کے
 مور دلاں دے نچن
 وگدے مینہ وچ
 ساڈے جتے
 بھانبر وانگلوں مچن

دھیاں

(دھی منال تے دھی عائرہ لئی)

دھیاں دا دھن
 اپنا ہوندا
 لوکی کہن پرایا
 وکھ ہو کے وی
 وکھ نہیں ہوندا
 ایہ رحمت دا سایا

نرگسیت

اساں راجے اپنیاں گلیاں دے
 اساں سرخی لال گلاباں دی
 اساں ہا سے قاف دی پریاں دے

 اساں چاشن چن تے تاریاں دے
 اساں سرگم پیار دی و نچھلی دے
 اساں پانی مست کناریاں دے

 اساں راہی کالیاں راتاں دے
 اساں جگنو آں برساتاں دے.....

رُکھ داوین

میں آں رُکھ گنا ہواں والا
 میرے پتر کالے
 من وچ گھپ انھیرے اُتوں
 مَن مَن لگے جالے
 سرتے چام چڑک تے اُلو
 روون نالے ہوکن
 میری اک اک ٹہنی اُتے
 کالے پھنر شوکن
 میرے چار پھیرے دلدل
 زہر بھرے نیں اندر
 میرے لیکھ داویرٹھا سُنجا
 جوں سُنجا کوئی کھنڈر
 میری لکڑ سڑ سڑ اندروں
 ہوگئی وانگ سواہ
 نہ ہُن مینوں راہی دِسَن
 نہ دِسے کوئی راہ

ہُن تے کوئی اجیہا آوے
 چھانگے مینوں وڈھے
 مار کہاڑی میرے اندروں
 کالی رت نوں کڈھے
 میرے پاپی پنڈے نوں فر
 زم زم نال اوہ دھووے
 اک اک پاپ نوں مڈھوں پھڑ کے
 ماکھو وانگوں چووے
 میرے سڑدے پنڈے اُتے
 مینہ فیر ایسا برسے
 میرا کھڑیا جو بن ویکھ کے
 سارا گلشن تر سے.....!

وڈے لکھاری

میں آں اک
 مشہور لکھاری
 جو چاہواں، سو لکھاں
 کالے رنگ نوں چٹا آکھاں
 چٹے نوں میں کالا
 کہڑا پچھن والا؟
 میں چاہواں تے
 سچی گل نوں پیراں پٹھ لتاڑاں
 لکھت والی آگ دے نال میں
 جہنوں چاہواں ساڑاں
 مرگنیاں سبھ ناڑاں
 میں چاہواں تے دھرتی اُتے
 بدل بن کے وستاں
 نہ چاہواں تے ڈر وٹ جاواں
 کجھ وی نہ میں دستاں
 کلابہ کے ہستاں



اک مسیت دی ڈگیاں کندھاں
 کڈھیا اندروں مندر
 دھاڑاں مار کے روئیاں نسلاں
 روئے ست سمندر

اک مسیت نوں وچیا جنڈرا
 دھرتی لہولہان
 انبر کنیا دھرتی کنھی
 کنیا نہیں انسان

اک مسیت دا بوہاروشن
 روشن گل جہان
 سفنیاں دے وچ چمکے تارے
 چمکن ست آسمان

بہ کے چرخا کت

تنگ تاریک نیں کوٹھے اُتوں
 مُشک نے ماری مت
 سارا شہر شکار ہوس دا
 لگی بھیڑی لت
 کلیاں دے رنگ اُپروں چٹے
 اندر کالی رت
 سُن نی گڑیے باہر نہ جاویں
 بہ کے چرخا کت



نُشیاں خاطر
 بھکھاں کٹیاں
 متھے ٹیکے
 منکے پھیرے
 گھنگھر و بنھ کے پائی دھمال
 نیویں رکھی اکھ

سُولی چڑھیا
 چلے کٹے
 زہر پیالا ہتھیں پیتا
 جگ نے جگ تے رہن نہ دتا
 جگ توں ہو گیاں وکھ

میں عملاں دے کوٹھے بیٹھا
 بُو ہے آیا اک سوالی
 سُنیا درد نہ کیتا داڑو
 لکھوں ہو یاں لکھ

اساں ٹُر جانا کتے ہور میاں

ساڈ اول نہیں لگدا دھرتی تے
 اساں ٹُر جانا کتے ہور میاں
 سانوں پاگل کیتا سوچاں نے
 سانوں جین نہ دیندا شور میاں
 اج مٹی جُون وٹا گئی اے
 کتے پھنر پیلاں پاندے نیں
 کتے اُوٹھمری گاندے نیں
 کتے مٹی پتھر ہو گئی اے
 اج پتھر دھڑکن سِینیاں وچ
 اج کنڈے گل داہار بنے
 کجھ دشمن رستے پنڈیاں چوں
 کجھ ست سمندروں پار بنے
 ساڈا چلدا نہیں ہُن زور میاں
 اساں ٹُر جانا کتے ہور میاں

جس ماس دی رنگت چاندی اے
 اوہنوں اِلاں ٹھونگاں مار دیاں
 اسیں اپنے ہوش گنوا بیٹھے
 کیہ فکر اں کر یے پار دیاں
 کئی رنگ ہوئے اج زہراں دے
 کئی زہر نشیلیاں اکھاں دا
 کوئی زہر پرانیاں نسلاں دا
 کتے پانی دا کتے فصلاں دا
 کوئی زہر چھٹا کی چبھیاں وچ
 کوئی مندر اں وچ مسیتاں وچ
 اساں کد تک چُپاں وٹاں گے
 سانوں چین نہ دیندا شور میاں
 اساں ٹر جانا کتے ہور میاں!.....!



جادو اکھاں
 منتر سا ہواں
 پریاں ورگا بھیس
 اوہدے ورگی
 اک نہ ویکھی
 رُلایاں سارے دیس!-----!

انھا چائن

نھیرے دے وچ
 بھجیاں بھجیاں
 ڈردیاں کنڈیاں اکھاں اگے
 اک دم چائن
 آجاوے تے
 بندا انھا ہو جاندا اے!-----!



اک قبردی مٹی وچوں ہر دم خشبو آوے
 اک مورنی جنگلاں اندر جھانج پئی چھنکاوے
 اک پیلی دی ٹہنی اُتے کول گدھا پاوے
 اک بدلی اسماناں اُتوں رنگ پئی برسواوے
 اک ویڑھے وچ ٹٹی مُندری راتاں وچ ڈراوے
 اک تصویر ویرانے اندر اپنے ول بلاوے
 اک قبردی مٹی وچوں ہر دم خشبو آوے

اک تنخواہ دار کامے دی سوچ

کدوں مہینا مگے گا؟؟؟؟

رزق دا چکر

ساڈا کچ دا پنڈا اُس نے

رزق دے بھارے سنگلاں اندر

ایسراں کس کے بنھیا اے

نہ ہُن یاد جوانی رہندی

نہ ساہواں دی گرمی

نہ مخمل دے پنڈے دِسَن

نہ ہوٹھاں دی نرمی

اساں تے کھوہ دے بلداں وانگوں

چکر کھائی جانے آں

اکھاں اُتے کھوپے بنھ کے

ڈنگ ٹپائی جانے آں



پل پل اندر پلِ دیاں سوچاں
آون والے کل دیاں سوچاں

توں دریا ایں توں کیہ جانیں
دُھے سڑدے تھل دیاں سوچاں

توں انبر تے میں آں دھرتی
تاہیوں تے نہیں رل دیاں سوچاں

گھپ انھیریاں راتاں اندر
سورج بن کے بل دیاں سوچاں

تینوں کیویں دساں پیا
سانوں کھڑی گل دیاں سوچاں

لکھ

اکوتھاں دی مٹی وچوں

بنیاں سن دواٹاں

اک اٹ داسی بنیا مندر

اک دی بنی مسیت

اک تاں ہوگئی پاک مقدّس

ہوگئی اک پلِیت ----!

ایہو ہر دم سوچی جاواں
 کسراں سرتوں ٹلدیاں سوچاں
 کتے ورھیاں بعد صغیرا
 اٹھیاں اکھاں ملدیاں سوچاں

ماہیا وے.....

ماہیا وے
 اساں چولا پایا عشقے دا
 اساں بنھ لئے گھنگر ویا ر دے
 دس کیہ کرے ایہناں اکھیاں دا
 وچ سُننے چھمکاں مار دے
 ماہیا وے
 اساں چیتز گروی رکھیا سی
 اج ہاڑ کنارے بہ گئے آں
 سبھ بُوٹے آس دے سڑ گئے نیں
 اساں دُھپاں سہن نون رہ گئے آں
 ماہیا وے
 اساں جھوٹی گل نون جھوٹھ کہیا
 اج دنیا ساری ویری اے
 ساڈے اگے دل دل خوف دے
 ساڈے پچھے لال انھیری اے



کیسی کندھ اُسار گیا
تھاں تھاں دُکھ کھلار گیا

دل نوں جھلا کہندے سی
دل ہی سانوں مار گیا

اک پرچھاواں اپنا سی
اُس دا وی اِتبار گیا

ماڑے اگے گمڑے دا
قول گیا اقرار گیا

سوچاں پتھر ہونیاں نیں
جھڑے دن دا یار گیا

ماہیاوے

ساڈے اندر تاپ وچھوڑے دا
سانوں اندر واندری مار گیا
کچھ سُفنے سانبھ کے رکھے سی
کوئی لکھاں وانگ کھلار گیا

ماہیاوے

اساں چر خا کتیا جیون دا
ساڈے لُوں لُوں پیڑاں بھر گئیاں
اساں ساہواں روک کے سُنیا اے
ساڈے اندر سوچاں مر گئیاں

پانی پنچ دریاواں دے

اساں پانی پنچ دریاواں دے
ساڈے اندر چھلاں یار دیاں
آچپ دے جندرے توڑ کے
کجھ گلاں کرے پیار دیاں

اساں پانی پنچ دریاواں دے
اساں کنڈے چیر کے لگھ جانا
اساں گجھل مار کے سوچاں نوں
کتے سولی اُتے ٹنگ جانا

اساں پانی پنچ دریاواں دے
ساڈے اندر مہک گلاباں دی
ساڈی مٹی سچل نشیاں دی
چیویں بوتل مست شراباں دی

مٹی دی خشبو

دھرتی چھڈ کے

بھاویں بجنا

چن تے جاکھلو

تیرے اندروں

مر نہیں سکدی مٹی دی خشبو۔۔۔۔!

رات دی رانی

لوکی دن لئی ترسن ویکھو
 ایہہ راتاں پئی منگے
 نھیرے نوں ایہ گل نال لاوے
 چان توں ایہ سنگے
 پھل پتیاں دے گھنگرو بنھ کے
 اپنا جو بن رنگے
 ایہہ راتاں دی رانی لوکو
 نھیرے دے وچ ڈنگے

اساں پانی پنچ دریاواں دے
 ساڈے اندر پیار نشانیاں
 اساں مر نہیں سکدے دھرتی تے
 ساڈے اندر عشق کہانیاں

لکھ نہ لکے جاون

ربا اکھ دا چانن بھیا
 ٹٹی ساں دی ڈوری
 کناں وچ رس گھولن لگ پئی
 مٹھی موت دی لوری
 جاندی واری کاہدا اولھا
 کاہدی جگ توں چوری
 میں تے لہوناں لکھ لکھ مریا
 فیروی قسمت کوری

NGOs

ٹٹیا بھجیا گھر بنا کے
 اُتے گوہیا تھپ تھپا کے
 ویرٹھے دے وچ چر خاڈاہ کے
 بڈھی اماں کول بٹھا کے
 چوہاں پاسے بھکھ وکھا کے
 غربت دسی جاندے نیں
 ڈالروٹی جاندے نیں!



کالی رات نوں ٹال کے رکھیں
دل دا دیوا بال کے رکھیں

دارو سمجھ کے پی جاواں گا
سارے دکھ اُبال کے رکھیں

میری مُندری میرے چھلے
میرے خط سنبھال کے رکھیں

میرے دل وچ رہنا ای تے
اپنی سوچ انگھال کے رکھیں

جے رُتاں نوں خشبو وٹڈنی
اپنے وال اُچھال کے رکھیں



سوچاں کدھرے پاسے رکھ
بلھیاں اُتے ہاسے رکھ

ایڈے کوڑے بول نہ بول
گلاں وچ پتاسے رکھ

میرا جوہن میرا نہیں
اکھیاں وچ نہ کاسے رکھ

جے توں جینا چاہنا ایں
تھوڑے خواب پیاسے رکھ

بھل نہ جاویں یاراں نوں
سانبھ کے یار اثاٹے رکھ



کوڑھ دے ماریاں پنڈیاں اُتے
چٹے لیڑے پا دیئے تے
مرض پرانے مک نہیں جاندے
کوڑ دے پھوڑے سک نہیں جاندے

دُھپے سڑدے ورقیاں اُتے
برف دے حرف چڑھا دیئے تے
بلدے بھانیر ٹھر نہیں جاندے
صدیاں دے دُکھ مر نہیں جاندے

اُچے رُکھ دی دھون دے اندر
ذات دا سریا آ جاوے تے
رُکھ تے رب دا نور نہیں رہندا
پھل تے دُور اے بُور نہیں رہندا

پرنا لا

وسدے مینہ وچ
جے اج کدھرے
ایہ پرنا لا نہ ہونداتے
چوندیاں چوندیاں
اس وستی دے
کچے کچے
سارے کوٹھے ڈھیہ جانے سی
پانی دے وچ ویہ جانے سی
سوچدا واں۔۔!
جے ایہ کدھرے
اکھیاں دے پرنا لے
نہ ہوندے تے
اولے سڈے مینہ دے اندر
میں کدوں دا کھر جانا سی
مرنوں پہلاں مر جانا سی

اُڈیک

پوہ ماگھ دیاں راتاں اندر
 ہجر دیاں برساتاں اندر
 یاداں دی اَنگِٹھی بال کے
 کوراسیکدی رُنی آں
 بُو ہاویکھدی رُنی آں



دھرتی چھڈ کے اسماناں توں
 چن ستارے پھڑلے
 دھاڑاں مار کے رو لے
 بھاویں چپ چپتے جر لے
 مرنوں پہلاں دکھ نہیں مرنے
 جو کرنا سو کر لے

ویلے دا چکر

اج ویلے دے سرتے چڑھ کے
 اسماناں تُوں چھن والیا
 اتنی گل تُوں چیتے رکھیں
 ویلا گھوہ دیاں ٹنڈاں وانگوں
 گھمدیاں گھمدیاں
 تھلّوں اُپر آجاوے تے
 اُتے آکے رُک نہیں جاندا
 گھوہ دا پینڈا مُک نہیں جاندا
 تھوڑی دیر دے نشیاں مگروں
 ویلا چکر کھا جاندا اے
 اُپروں تھلے آجاندا اے

ستلج کنڈے رہن والیاں دا دکھ

ساڈا گھر دریاواں اندر
 تے نہیں پرکھیت
 چار چھیرے مٹی گھٹا
 چار چھیرے ریت



جہڑے منظر اکھیاں کولوں اولھے سن
اوہی رات نوں سُفناں اندر بولے سن

میں گلیاں وچ کاسا چکی پھردا سی
توں اسمان دے سارے بُو ہے کھولے سن

میں نُنھیاں ول سہرے بنھ کے ٹُریا ساں
میرے جھوٹے خواب تے دُکھ وچولے سن

میںوں اپنے آپ توں ہولا دِسیا نہیں
میں گلیاں دے سارے لکھ پھرو لے سن



اوتھے سارے بھیس پرانے
میں نہیں جانا دیس پرانے

دیکھو ٹھنڈیاں راتاں اندر
منگدی پھردی کھیس پرانے

لوکو میرے گھر وچ دیکھو
بھجے پھرن کلیس پرانے

کیہ لکھیا ای چٹھی اندر
ہو گئے سبھ سندیس پرانے

خورے کیوں اج گھر دے اندر
دِسں میںوں بھیس پرانے

اک بچے دے ہتھ کتاباں پھڑیاں سی
 اک بچے دے ہتھ کرارے چھولے سن

مینوں اپنے جین دا کارن لبھیا نہیں
 میں سوچاں دے سارے ورق پھولے سن



روندی اکھ نوں منگوں ہاسے دینے نہیں
 میں سدھراں نوں ہور دلا سے دینے نہیں

توں نختیاں دا جھوٹھا سدا گھلیں نہ
 میں شگناں دے کھنڈ پتا سے دینے نہیں

توں ہُن جین دے نوں وسیلے لبھیں گا
 میں مٹی وچ دے کا سے دینے نہیں

میرے لاٹو، میرے بنٹے، نپو نہ
 میں بچپن دے ڈھیر اثاثے دینے نہیں

میں ہُن پیار دی مصری گھول کے پی لئی اے
 میں نفرت دے زہر گنڈا سے دینے نہیں



مُورکھا!
 ایہ گل چیتے رکھیں
 مونہ چوں نکلن والے تیر
 اک دن
 واپس آ وجدے نیں

مُلا

مُلا
 تینوں اللہ پُچھے
 تُوں کیہ بھیس وٹایا
 نہ تُوں ”م“ دے معنی دے
 نہ تُوں الف پڑھایا

دھی رانی

بڈھے پیودی
 منجی لاگے
 چرخا کتن والی رانی
 اکھاں نوٹی سوچ رہی سی
 میں ہتھاں تے مہندی لاواں
 یاں فراپنا داج بناواں۔۔۔۔۔؟



انھی رات دی
 چُپ توں ڈر کے
 سہمیا سہمیا اک پرچھاواں
 کلا بیٹھا
 سوچ رہیا سی
 مٹی اُتے ایڈی چُپ اے
 مٹی تھلے کیہ ہووے گا؟؟؟؟؟



ربا!
 رزق داما لک تُوں ایں
 لمبڑ کیوں فر
 اکھاں کڈھدا؟

خالی چھٹا

کنکاں گہنے پائیاں
 زہر خریدن خاطر
 زہردا چھٹا ہانڈی سٹیا
 لوبھ نے کیتا اَنھا
 سارا دُھتے پی لیا سپاں
 خالی رہ گیا چھنا

کیم مئی دی چھٹی تے مزدوراں دا سوال

ساڈے ناں دی چھٹی کر کے
 ٹھنڈیاں ٹھنڈیاں کمریاں اندر
 بہ کے جام چڑھاون والیو
 اسیں تے اج وی
 سرٹکاں اُتے
 لہو چھڑکاندے پھرنے آں
 بھار وٹاندے پھرنے آں

کدھر جائیے؟

اپنے اپنے گھر دے اندر
 اپنا اپنا کعبہ دھر کے
 اپنیاں اپنیاں بانگاں دیون
 لالا ڈھڈا زور
 کس دی سنیے
 کدھر جائیے
 سبھ دا اپنا شور



تھوڑی دیر نگاہواں ڈک لے
اڑیے مست اداواں ڈک لے

میرا پنڈا موم دا پنڈا
تتیاں تتیاں ساہواں ڈک لے

دارو ورگے ہوٹھ ہٹا لے
صندل ورگیاں باہواں ڈک لے

کدھرے انبر ڈگ نہ جاوے
بس کر اپنیاں ہاواں ڈک لے

میں دُھپاں دے گھر نوں جانا
بدلا اج توں چھاواں ڈک لے

ربا خیر ہووے!

بھکھ چڑیل نوں
درداں لگیاں
فیر
نیا نے جھے گی

آدم خور

شہر دیاں گلایاں وچ آ کے
 بندیاں ورگے بھیس وٹا کے
 اُس جنگل دے سارے وحشی
 نہوندر اں مارن
 جُسے ساڈن
 رتاں پیون
 آنبل جاوے ماس
 کہنوں جو بن راس؟

تھل دے واسی

اساں واسی تھل دیاں ٹبیاں دے
 ساڈے سرتے گرم ہواواں نیں
 ساڈے ساہویں جنگل سوچاں دے
 ساڈے پیریں کھلریاں راہواں نیں
 ساڈے اگے لکڑ صدیاں دے
 ہر لکڑ نال خزاواں نیں
 ساڈے لہو وچ آس دے بھانڑ نیں
 ساڈے اندر بھج دیاں ساہواں نیں
 اساں جیون ہار کے بہنا نہیں
 ساڈے اگے مست سداواں نیں
 اساں ویکھیں اک دن مہکاں گے
 جوں گلشن لال گلاباں دے
 اساں ٹردیاں ٹردیاں لہ لینے
 ساڈی منزل حوض شراباں دے



منظر اندر منظر نچی جا رہے نہیں
کھنڈراں وچ سمندر نچی جا رہے نہیں

کاسیاں وچ مقدر دھر کے لوکاں دے
گلیاں وچ قلندر نچی جا رہے نہیں

بلھیاں اُتے پھل کھڑے نہیں خوشیاں دے
سینیاں اندر خنجر نچی جا رہے نہیں

توں کیوں تھاں تھاں ہنجو سدا پھرنا ایں
خوشیاں نال سکندر نچی جا رہے نہیں

تیرے شہر دے بُرج بھرے نہیں درداں نال
میرے گھر دے کھنڈر نچی جا رہے نہیں



سوچاں اندر کالیاں راتاں
ذہناں وچ انھیرے
سورج لمی تان کے سُننا
کتھوں ہون سویرے



اپنے گھر توں باہر نہیں جاندی
سوچ سمندروں پار نہیں جاندی

جتھے ماواں اتھرو سٹن
اوتھوں رب دی مار نہیں جاندی

میں لیکھاں توں نہیوں ہرنا
جے کر ہمت ہار نہیں جاندی

خورے کل نوں کیہ ہونا اے
سر توں ایہ تلوار نہیں جاندی

کیویں اُس نوں حال اپڑاواں
اوہدے شہر اخبار نہیں جاندی



کچے ذہناں والیاں گڑیاں
کچے گھر دا ویڑھا چھڈ کے
شہر دی پکیاں سڑکاں اُتے
موراں وانگوں پیلاں پاؤن
جی پرچاؤن

سُر ما بھریاں اکھیاں اندر
خواب ہلارے کھاؤن

نازک نازک باہواں دے وچ
رنگ برنگیاں ونگاں پا کے
چھن چھن چھن چھنکاؤن

بھورا نہ شرمائون

شہر دی پکیاں سڑکاں اُتے
رنگ برنگیاں ونگاں ڈگن
تے ٹٹ جاؤن

سرسی اکھ دے خواب نمائے
کچے گھر مڑاؤن



ساری وستی دُکھ دے اندر
کوئی تے دے سُنکھ دے اندر

دُھپاں دے وچ چھاواں وٹڈے
کچھ تے ہے ناں رُکھ دے اندر

تا بنے وانگوں لَشکاں مارے
سورج اے کیہ مُکھ دے اندر

دُکھ سیاپے جمی جاون
لیکھاں دی اس کُکھ دے اندر

واہ اوئے میریا سوہنیا ربا
گھلایا وی تے بھُکھ دے اندر



جا سینے دے وچ وجدا
جے مصرعا ہووے وچ دا

اک بوسا لَتا سوچ نے
ہُن خون رگاں وچ بھجدا

کیہ کچھ نہیں دتا رب نے
پر بندا نہیوں رجدا

اک تَبکا مینہ نہیں سٹیا
کیوں پھر دا بدل گجدا

سبھ پیراں پٹھ لتاڑدے
کوئی عیب نہ اتھے کجدا

سمجھ کیہ آوے؟

نکی گل سمجھاون خاطر
 کتیاں گجھلاں پاندے نیں
 میرے شہر دے وڈے شاعر
 تے کجھ مُلاں



دل وچ یاداں
 ٹھونگاں مارن
 جوں شیشے وچ کاگ
 اوہدیاں باتاں
 مٹھیاں لگن
 جوں مُرلی تے راگ



ویکھیں میری گل نہ بھلیں
گزرن والی کل نہ بھلیں

دریاواں دے نشیاں اندر
ساڈے گھر دے تھل نہ بھلیں

جیہڑے میرے نال گزارے
نشیاں ورگے پل نہ بھلیں

جس دریا نے عشق بچایا
اُس دریا دی چھل نہ بھلیں

چہنے تینوں پھل پھل لایا
اوہ کھیتز اوہ ہل نہ بھلیں

واہ اوئے ترقی

فصلاں دی تھاں

اٹاں اُگیاں

اٹاں دے سر اُچے

کیہ ہُن اٹاں روڑے چپے

بندا جے کر پچھے



سینیاں وچوں
 بُغض نہیں مردے
 اٹھاں ورگے دیر
 وسے کیوں نہ قہر!

آخری ویلا

ایویں دل دا دیوا
 کجھدا جاندا اے
 جیویں شام دا سورج
 ڈُبد ا جاندا اے!



اینے سخت سوال نہ پُچھو
 اج کل ساڈا حال نہ پُچھو

سوچ ہلارے کھا جاندی اے
 میتھوں اوس دی چال نہ پُچھو

اوہدی یاد دے گھنگرو بنھ کے
 کنج میں پائی دھمال نہ پُچھو

چنگے دن وی آ جاون گے
 گزرن والے سال نہ پُچھو

بندا دل دی خواہش مار کے
 ہوندا کنج نڈھال نہ پُچھو



سورج بال کے چان کیتا
 فیروی اکھاں انھیاں
 کس نے کالے منتر پھو کے
 کس نے منتاں منیاں
 کس نے رنگ لہودا بدلیا
 کس نے مُشکاں بنھیاں



اکھاں نال کلام نہ کر نی
سارا شہر غلام نہ کر نی

لبھیاں وی نہیں لبھنا جو بن
ایہنوں انج نیلام نہ کر نی

دیوا آس دا بچھ نہ جاوے
چھیتی آ جا شام نہ کر نی

میں نہیں تیرے عشق اچ مریا
مینوں انج بدنام نہ کر نی

بلھیاں نوں بس رہن دے بلھیاں
پہلے توڑ دا جام نہ کر نی



جھوٹھے دعویدار بڑے نہیں
اجکل میرے یار بڑے نہیں

اوسے شہر دا دیوا بُجھیا
جھڑی تھاں دربار بڑے نہیں

کیہ ہویا جے اوہ نہیں آیا
سانوں وی کم کار بڑے نہیں

کوئی نہیں اتھے داڑو کردا
پکھن نوں غم خوار بڑے نہیں

سوکھا ویلا آ جاوے تے
آل دوالے یار بڑے نہیں

جشنِ آزادی

اٹاں بٹھل چکن والے
 بھخڑا لوہا کٹن والے
 لہودے تھر و سٹن والے
 اُس دن جشن مناون گے
 جس دن رجواں کھاون گے!

غریب

روز دیہاڑے
 مردا اے
 فیر کیوں مرنوں
 ڈردا اے؟

کتھار سس

کوئی وی بندا
 رہن نہیں دیندا
 اپنے دل تے بھار
 اک سٹ لیندا
 اندر اتھرو
 اک سٹ لیندا باہر



فیر اکھاں وچ نچن لگ پئے
 گزری رات دے خواب
 باگاں دے وچ کھڑیاں کلیاں
 دل وچ کھڑے گلاب
 بدل بن گئے جام نشیلے
 پانی بنی شراب
 زُلف دے گنڈل بن گئے اکھر
 صورت بنی کتاب
 جی کرداسی دیکھی جاواں
 ملدا رہوے ثواب

کھ پتلیاں

ساڈے تخت تے آن پٹھیاں نیں

کاٹھ دیاں پتلیاں

جہناں دے دھاگیاں ج زہر بھرے نیں

زہر سمندرورں پار دے

کھ پتلیاں

جہناں نوں سُندیاں نہیں چیرکاں ڈگدے اسمان دیاں

نہ رُوڑیاں تے ڈگے بال دسن

نہ فصلاں دے کال دسن

نہ رُکھاں دے حال دسن

نہ دُشمن دے جال دسن

ایہ کاٹھ دیاں پتلیاں نیں

ایہناں دے سراں تے تاج نیں

قرض دیاں ہیریاں دے

ایہ کاٹھ دیاں پتلیاں نیں

ایہ ساڈی خاطر نچدیاں وی نہیں

ایہ ساڈے مکروں لتھدیاں وی نہیں

اک بولی لہور لئی

بارھیں برسی کھٹن گیا سی

کھٹ کے لیاندے تارے

بس چیوے تخت لہور دا

بھاویں مرجان سارے

وچھوڑا

لہونال لکھیاں
 چٹھیاں گھلیاں
 لکھاں ترلے پائے
 سانوں چھڈ کے
 جاون والے
 فیرنہ مڑ کے آئے



جد میں اک مزدور سی لوکو
 لالچ لوبھ توں دُور سی لوکو

جے اوہ پیار نوں ترس رہیا سی
 میں وی تے مجبور سی لوکو

کالی رُت چڑھن توں پہلاں
 چن تے کنا نور سی لوکو

روٹی دیکھ کے بھخ گیا سی
 اکھاں وچ تندور سی لوکو

سانوں گل دا دل نہ آیا
 چوہاں پاسے طور سی لوکو



اساں برفاں وانگر ٹھنڈے سی
 تیرے دکھ نے سانوں ساڑتا
 توں لٹ لئے ہا سے بلھیاں دے
 توں وسدا دل اُجاڑتا

اک ہور مایوسی

ٹھنڈیاں ہاواں
 دوزخ ساہواں
 گنجھل راہواں
 کدھر جاواں؟

اکلا پا

(محترم سلیم اکرم قریشی دی نذر)

میں آں کلم کلا اتھے
 جیویں تھل دا رکھ
 میرے اندر بھجیا پھر دا
 اکلا پے دا دکھ
 مینوں مر یا دیکھ کے مر گئی
 میرے من دی بھکھ
 لکڑ وانگر سر گئی اتوں
 کورے لیکھ دی ککھ
 ہن تے سرتوں چک لے ربا
 اکلا پے دا بھار
 بندا کلا رہ نہیں سکدا
 دنیا دے وچکار

پچھلے پہر دی نظم

نہ اوہ پنڈ دے پیل رہ گئے
 نہ پیلاں دیاں چھاواں
 نہ اوہ وسدے ویڑھے رہ گئے
 نہ اوہ وسدیاں راہواں
 نہ اوہ زلف دے گنڈل باقی
 نہ اوہ صندل باہواں
 نہ ہن گرمی لہو دے اندر
 نہ ہن تتیاں ساہواں
 ہن پلے کیہ رہ گیا ساڈے
 ہو کے تے بس ہاواں



ایویں گلاں کردا اے
کون کسے لئی مردا اے

جھڑا ہرنوں ڈردا اے
اوہی اتھے ہردا اے

جھڑا جنا تگڑا اے
اونا اندروں ڈردا اے

توں تے پتھر ہوندا سی
ہن کیہ اکھ وچ تردا اے

توں کیوں چرخابھنیا اے
اوہ تے گھر وچ سردا اے



نہ مُلّاں نہ پنڈت مئے

نہ اندر دا شور

اساں اندروں باہروں چور

ساڈا حال پرانیاں نکراں دا

ساڈی قسمت نویں نکور

اساں تارے کچھلی رات دے

اساں عمراں توں آں جاگدے

ساڈا حال پچھانے کون

سانوں پنکھ پکھیر ورون



دن دے مونہ تے رات دی کالک مل جاندے نیں
 جہڑے سورج شکر دُپہریں ڈھل جاندے نیں

تھکيا نُٹيا جد وی ماں دے پیریں ڈگیا
 پتھراں ورگے دکھ وی سرتوں ٹل جاندے نیں

تیلی تیل تے بالن دی کوئی لوڑ نہیں جے
 سچی گل دے نال وی بھانڈ بل جاندے نیں

اگ پانی دا میل وکھ کے کاہدی حیرت
 کدی کدی تے لیکھ وی کدھرے رل جاندے نیں

تیلا تیلا جوڑ کے چڑیاں گھر بناون
 موسم اک دم لال انھیری گھل جاندے نیں



دل دے تار ہلا جاندا اے
 جد وی چیتے آ جاندا اے

رو رو کے میں خواب سواواں
 ہس کے فیر جگا جاندا اے

کناں دے وچ تارے پا کے
 چن بھلیکھے پا جاندا اے

جد وی جھاتی ماراں اندر
 گھپ انھیرا چھا جاندا اے

روگ عشق دا کجھ نہیں کہندا
 اندرو اندری کھا جاندا اے



عشق بلاوے دریا پار
گھڑیاں دا وی نہیں اتار

توں کوئی پاک صحیفہ ایں
ورد کراں میں مردی وار

دوویں جاگ رہے نیں فیر
دل دا چورتے پہرے دار

اگ برودتے کال دی پنڈ
بھکھے ڈھڈتے کڈا بھار

کنج لکھاں میں لال گلاب
بہ کے کنڈیاں دے وچکار



کوئی ڈین سمندروں پار دی
ساڈاوسدا گھرا جاڑ گئی
سانوں اندروں باہروں ساڑ گئی

تساں اُچے بُرج لہوردے

(علی ارشد میردی گُوک)

تساں اُچے بُرج لہوردے
 تہاڈیاں اکھاں نیں اسمان تے
 اساں واسی تھل دیاں ٹیاں دے
 اساں دُھپاں پی پی سڑدے رہے
 اساں جیون لبھن نکلے سی
 اساں گھٹ گھٹ اندروں مردے رہے
 تساں تکیا نہیں اساں دسیا نہیں
 ساڈے پیراں وچ زنجیراں نیں
 کجھ نکلیاں وڈیاں رسماں نیں
 کجھ وعدے نیں کجھ قسماں نیں
 کوں قسماں رسماں توڑ دے
 کوں رُوح نوں مردا چھوڑ دے

☆

اپنی گل تے آپ اڑی آں
 تاہیوں تیرے نال کھڑی آں

تیرے ناں دی مندری اُتے
 وکھ لے ہیریاں وانگ جڑی آں

ایویں نہیں میں کندن ہو گئی
 کانیاں لکھاں وانگ سڑی آں

ایس عشق دی سُولی اتے
 اپنی مرضی نال چڑھی آں

تیرے پیار دی خاطر جھلیا
 دن لڑی آں رات لڑی آں

وچھوڑے دا دکھ

جانندی واری تک تے لید ا
 حال نما نیاں رکھاں دے
 ٹہنیاں تے سن روندے کھو
 اندر بھانیر دکھاں دے

تساں اُچے برج لہور دے
 تہاڈیاں اکھاں نیں اسمان تے
 اساں ٹہیاں وچ گواچ گئے
 اساں چیکدے رہے تساں سُنیا نہیں
 تساں تارے چُن چُن ہسدے رہے
 کوئی موتی تھل دا چُنیا نہیں

تساں اُچے برج لہور دے
 تہاڈیاں اکھاں نیں اسمان تے
 اساں بھوویں تھل دے واسی آں
 اساں تھل وچ پھل کھڑالاں گے
 اساں نیویاں نال نبھالاں گے
 اساں اپنا شہر و سالان گے

